

Motion till riksdagen 2019/20:1819

av **Sten Bergheden (M)**

Både samhället och seniorhushållen vinner på att hisslösa flerbostadshus åtgärdas

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra det ekonomiskt möjligt att installera hiss och genomföra behövliga miljö- och klimatanpassningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Cirka 30–35 procent av Sveriges pensionärshushåll bor i flerbostadshus i form av hyresrätt. Beroende på vilken typ av kommun det rör sig om så ägs runt hälften av dessa hyresrättsfastigheter av kommunala bolag och resten av privata fastighetsbolag. Det svenska hyreshusbeståndet är till stor del uppfört under de så kallade rekordåren 1950–1973 då det byggdes 50 000–100 000 lägenheter om året i hus som var så utformade att hiss enligt byggnormen inte behövde installeras. Den svenska ”trevåningslimpan” är ett belysande exempel på ett sådant hus.

Många av dagens pensionärer bosatte sig i dessa hus när de var unga och en hel del bor kvar än idag. I SOU 2015:85 ”Bostäder att bo kvar i” konstateras att varannan senior i flerbostadshus saknar hiss. I en rapport från Boverket från 2005, ”Bättre koll på underhåll”, beräknar man att det finns cirka 75 000 trapphus i det svenska bostadsbeståndet som enligt gällande byggregler borde ha hiss. Hissar som sedan 2005 installerats i bostadshus vid om- och tillbyggnad utgör något hundratal.

Dagens regelkrav på att installera hiss och genomföra miljö- och energiupprustning vid ombyggnad gör att underhållet av rekordårens bostäder är bristfälligt då investeringskostnaderna leder till orimligt höga hyror. Samtidigt innebär bostäder med bristande tillgänglighet, såsom avsaknad av hiss, att äldre hushåll i dessa bostäder får det svårare att ta sig in och ut, vilket kan leda till ett mer omfattande vård- och omsorgsbehov. Individernas självständighet och livskvalitet kan då försämrats samtidigt som kostnaderna för vård och omsorg ökar – alla inblandade förlorar på det.

För att undvika denna situation behövs incitament att förbättra tillgängligheten i de flerbostadshus som saknar hiss idag. Att försöka göra det ekonomiskt möjligt att installera hiss och genomföra behövliga miljö- och klimatanpassningar är en väg att gå. Att bygga på hisslösa hus med 2–3 våningar låter sig konstruktionsmässigt göras om påbyggnaderna görs i lätta träkonstruktioner, och skulle därför kunna gynna denna typ av påbyggnadsförtätning.

Att se över de ekonomiska möjligheterna för efterinstallation av hiss skulle få flera positiva effekter. Fastighetsägaren erhåller kostnadsbärare i form av att den uthyrbara bostadsytan fördubblas, fler bostäder tillkommer på mark som så att säga redan är betald. Seniorhushåll kan bo kvar i sin invanda miljö, hemtjänsten får bättre arbetsmiljö och kan bli effektivare. Färre seniorer behöver plats i särskilt boende därför att tillgängligheten där man bor har förbättrats. Ett tillgängligt bostadshus kan bidra till mindre behov av hemtjänst och senare flytt till särskilt boende. Om en sådan flytt skjuts upp med 2 år inbringar det en intäkt för samhället, det vill säga kommunen i detta fall, på omkring 2 miljoner kronor. Ytterligare en effekt är att bostadsområden som nu tappar invånare och får allt sämre service kan få ett större befolkningsunderlag och kan behålla kundunderlag till butiker, lokaler, allmänna kommunikationer med mera.

Det finns således vinster för både seniorhushållen och samhället med fler tillgängliga bostäder för äldre. Att se över om det går att göra det ekonomiskt möjligt att installera hiss och genomföra behövliga miljö- och klimatanpassningar bör därför övervägas.

Sten Bergheden (M)